

Esmena a la gran enciclopèdia catalana

Dr. R. Balius i Juli

Periquito.m cast 1 ORNIT (*Melopsittacus undulatus*, família dels psitacids) Ocell de l'ordre dels psitaciformes

2. Nom que hom dona, popularment, als jugadors o seguidors del Club Esportiu Espanyol, sembla que pel color groc que antigament era el dels vestits dels jugadors. (Gran Enciclopèdia Catalana. Volum 11. Pàgina 492).

Sento tenir d'esmenar a l'anònim autor d'aquesta segona excepció de periquito, perquè l'origen del motiu "periquito" atribuït als espanyolistes, és un altre, que hem pogut demostrar després d'una modesta recerca d'hemeroteca.

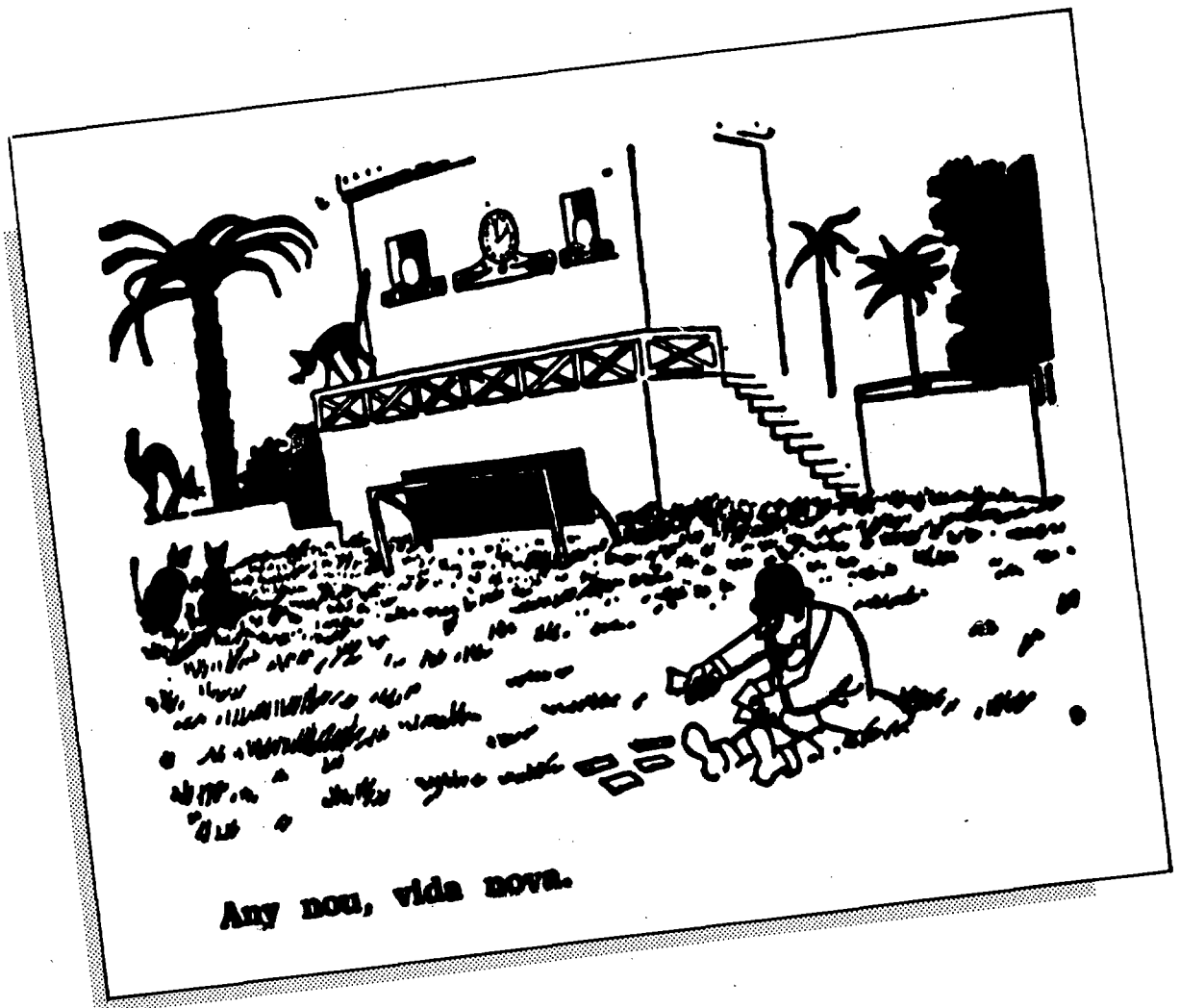
Crec recordar que fou a finals de la dècada dels quaranta, quan escoltàrem per primer cop el mot "pericos" o "periquitos", destinat a anomenar els simpatitzants del Reial Club Esportiu Espanyol.

Per aquelles dates no aconseguirem esbrinar el perquè d'aquest motiu. L'opinió més generalitzada que aleshores vàrem obtenir i que encara perdura, relacionava el qualificatiu amb el de la "Manigua", atribuït aquest mot a l'aspecte tropical del camp de Sarrià i les seves rodalies, aleshores poblat de nombroses palmeres. Mai ens va convèncer aquesta explicació, perquè és norma que els apel·latius populars s'originin sempre en fets reals, més

o menys complexes, però que un cop compresos resulten lògics.

Creiem que el nom "periquito", ha d'atribuir-se al gran humorista Valentí Castanys (1898-1965), doncs és probable que tal denominació surgís, de forma espontània, a partir dels acudits que setmanalment publicava en el semanari esportiu i humorístic "El Xut" (1922-1936). Durant els anys vint, Castanys satiritzava el petit número de socis que

tenia l'Espanyol, representant-los en forma de "quatre gats" negres, tal com pot observar-se en els dos acudits procedents de "El Xut" de l'any 1926. El primer fa referència al triomf de l'Espanyol en la primera volta del Campionat de Catalunya d'aquell any, victòria parcial que li donava opció a participar com representant català en el Campionat d'Espanya (fig.1), i el segon ironitza amb l'escàs nombre de seguidors blanc i blaus, malgrat

que l'any 1926 havia sigut un any singularment gloriós per el club (fig.2).

Al 1920, l'australià Pat Sullivan creà el primer antropomòrfic del cinema, "el gat Fèlix", (Felix the cat), les pel·lícules del qual arriben al nostre país cap el 1929. "El gat Fèlix", recordem-ho, era conegut com "el gato Perico" o "el gato periquito", perquè amb l'aleshores recent introducció del cinema sonor, destacava la seva característica d'a-

nimal parlant, com els periquitos. Castanys, tal i com mostra la portada de "El Xut" corresponent al 26 d'Agost de 1930, en la que es comentava el traspàs futbolístic d'en Zamora, substitueix els "quatre gats" negres habituals per quatre gats "Pericos" o "periquitos" i aquí neix l'apel·latiu que ens ocupa (fig.3). Desconeixem si Castanys popularitzà el mot o si va ésser el públic el qui ho va fer, al identificar els nous gats de l'humorista amb

el personatge dels dibuixos animats. En realitat, doncs, no es tracta de periquitos (ocells procedents d' Austràlia, sense relació amb palmeres tropicals), sinó de la versió catalana del "gat Fèlix" dels anys trenta (fig.4).

Un acudit publicat en el número 1 de "El látigo deportivo", revista humorística de vida efímera apareguda al 1930, sembla confirmar la nostra teoria; en ell un personatge identificat com el Real

Madrid, que fou tercer a la "Liga" d'aquell any, comenta amb un "Perico", que sens dubte personifica l'Espanyol, quart classificat, l'escapada de l'Atlètic de Bilbao i del Barcelona, campió i subcampió de la competició (fig.5).

Amb la guerra civil, s'obre un llarg parèntesi per a l'humor gràfic català i encara que el 1945 va iniciar Castanys la publicació en llengua castellana de "El Once" (1945-1969), la censura va impe-

dir (segons afirma l'especialista en temes d'humorisme català, Lluís Sola) durant bastants anys, fer bromes de l'Espanyol. Aquest llarg silenci de la ironia, va motivar segurament que als novells afeccionats de la postguerra ens sorprengués l'apel·latiu "periquito", referit als espanyolistes, i que els nostres progenitors hagués oblidat el veritable origen d'un nom, que encara en boca dels "eterns rivals", sempre ens ha semblat afectuós.

